

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) yhtymäkokous 23.5.2023 / TeA

VD/2967/00.01.05.03/2023

TeA/K-ML/RK-K

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) yhtymäkokouksessa 23.5.2023 käsitellään vuoden 2022 arviointikertomus, tilinpäätös, eron myöntäminen hallituksen jäsenelle ja uuden jäsenen valinta, sidonnaisuusilmoitukset.

Jäsenkunnat	Espoo, Helsinki, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Sipoo, Vantaa, Siuntio, Tuusula;
Yhtymäkokous	Jäsenkunnat valitsevat edustajansa yhtymäkokoukseen. Jäsenkuntien äänivalta jakautuu asukasluvun mukaan, mutta yhden kunnan ääniosuus on enintään 50 %. Ääniosuudet: Helsinki 48,99 %, Espoo 21,83 %, Vantaa 17,69 %, Kirkkonummi 2,99 %, Tuusula 2,89 %, Kerava 2,77 %, Sipoo 1,62 %, Kauniainen 0,76 %, Siuntio 0,46 %;
Hallitus	14 jäsentä ja 14 henkilökohtaista varajäsentä. Toimikausi 4 vuotta. Hallituksen paikkajako määräytyy jäsenkuntien peruspääomaosuusien mukaan. Vantaalla 3 jäsentä ja varajäsentä. Hallituksen kokoonpanon tulee täyttää kuntalain 58.3 §:n säännös poliittisesta suhteellisuudesta sekä tasa-arvolain säännös;
Hallitus 2021–2025	Vantaan edustajat: kolme jäsentä ja kaksi varajäsentä;
Asiantuntijajäsen 2021–2025	Vantaalta: kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtaja ja varalla kaupungininsinööri;
Tarkastuslautakunta	Puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Toimikaudella 2021-2025 lautakunnan jäsenistä Helsinki/3 jäsentä ja 3 varajäsentä, Espoo ja Vantaa/1 jäsen ja 1 varajäsen poliittisten voimasuhteiden mukaan;
Tarkastuslautakunta 2021–2025	Vantaan edustajat: puheenjohtaja ja tämän henkilökohtainen varajäsen;
Tilintarkastaja 2021-2025	BDO Oy

Tilinpäätös, milj. euroa	2022	2021	TA 2023
Toimintatuotot	815	733	869
Toimintakulut	-734	-706	-876
Toimintakate	81	27	6
Poistot	-19	-17	-16
Rahoitustuotot ja -kulut	0,26	-0,008	-0,01
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	62	10	-21
Oma pääoma	80	18	*
Vieras pääoma	156	150	*
Investoinnit	13	12	23
Taseen loppusumma	236	168	*
Omavaraisuusaste %	39,1	13,2 %	*

*) Vuoden 2023 talousarvioluvut taselukujen kohdalla ovat tyhjiä, koska HSL ei laadi tasebudjettia.

Hallitus esittää, että tilikauden ylijäämä 62 059 284,26 euroa kirjataan edellisten vuosien yli-/alijäämätilille. Tilinpäätöksen osoittama kuntakohtainen yli-/alijäämä otetaan huomioon pääsääntöisesti seuraavien kolmen vuoden toiminta- ja taloussuunnitelmaa laadittaessa jäsenkuntien kuntaosuuksia vähentävänä tai lisäävänä eränä. Kunnilta pyydetään vuosittain lausuntoja kuntakohtaisen yli-/alijäämän käytöstä alustavan toiminta- ja taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

Toimintakertomuksessa todetaan, että vuosi 2022 alkoi kovilla koronarajoituksilla ja joukkoliikenteen kysyntä toipui hitaasti. Yleistynyt etätyö ja liikkumisen systeeminen muutos ovat vaikuttaneet joukkoliikenteen matkustajamääriin myös akuutin pandemiatilanteen jälkeen. Vuonna 2021 matkustajamäärä oli 304 miljoonaa nousua, joka oli 24 % vähemmän kuin pandemiaa edeltäneenä vuonna 2019. Vuodesta 2021 nousua oli 28 %. Koko vuoden tulos oli 62 miljoonaa euroa ylijäämäinen, mutta ilman valtion myöntämiä koronatukia tilikauden tulos olisi jäänyt 13 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Kertynyttä ylijäämää käytetään vuosittaisten käyttömenojen kattamiseen ja ensimmäisenä koronavuonna nostetun lainan lyhennyksiin. Vuoden toimintatuotot olivat 815 miljoonaa euroa, josta lipputulojen osuus oli 310 miljoonaa euroa, mikä on noin 3,9 prosenttia talousarviossa ennakoitua enemmän. Toimintamenot olivat 734 miljoonaa euroa.

Yhtymäkokous päätti 30.11.2021 § 15 vuoden 2022 talousarviota hyväksyessään, että vuoden 2022 sitovia määrärahoja ovat toimintakulut, investointimenot ja sitova tuloarvio kuntaosuuksista yhteensä. Yhtymäkokous hyväksyi 29.11.2022 § 15 muutoksen talousarvion sitovien erien toimintamenoihin ja kuntaosuustuloihin. Kuntaosuudet toteutuivat muutetun talousarvion mukaisina. Keskeiset erot budjetoidun ja toteuman olivat:

- Toimintakulut jäivät 11,1 milj. euroa alle talousarvion (-1,5 %).
- Vuoden 2022 Investointimenot ovat yhteensä 12,5 milj. euroa ja ne alittivat talousarvion 14,1 milj. eurolla (53,0 %).
- Kunnat maksavat HSL:n kulut kuntaosuuksina siltä osin kuin niitä ei voida kattaa lipputuloilla muilla tuloilla. Laskutetut kuntaosuudet olivat yhteensä talousarvion mukaiset 427,8 milj. euroa ja toimintakuluista niillä katettiin 58,3 %.
 - Vantaan osalta kuntakohtainen subventioprosentti tilinpäätöksen 2022 mukaan oli 45,4 %.
- Kuntayhtymän toimintatuotot kasvoivat 11,1 %. Toimintatuotot olivat yhteensä 814,8 milj. euroa eli 67,4 milj. euroa (9,0 %) yli talousarvion (TA 747,4 milj. euroa). Toimintatuotoista 38,0 % on lipputuloja ja 52,5 % kuntaosuuksia.
- Kuntayhtymän toimintakulut kasvoivat 4,0 % edellisvuodesta.

Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen on 62,1 milj. euroa ylijäämäinen, kun alkuperäisessä talousarviossa oli varauduttu 6,7 milj. euron ylijäämään. Merkittävin syy talousarviota parempaan tulokseen johtui lipputulomenetyksiä ja kohonneita kustannuksia korvanneesta koronatuesta, joita ei ollut talousarviossa huomioitu. Lipputulomenetyksiin ja kasvaviin kustannuksiin myönnettiin koronatukea tilikaudelle yhteensä 49,2 milj. euroa.

Investointimenojen alitus talousarvioon nähden johtuu mm. lippu- ja informaatiojärjestelmän lukijalaittehankintojen sekä muiden pienempien kehittämishankkeiden siirtymisestä osittain tuleville vuosille. Uudet lukijalaitteet mahdollistavat mm. lähimaksamisen kehittämisen.

Kuntayhtymän palveluksessa oli vuoden 2022 lopussa 406 työntekijää eli henkilöstömäärä pysyi edellisvuoden tasolla. Vakituudessa palvelussuhteessa oli 92 % henkilöstöstä.

Vuosi 2022 oli ensimmäinen vuodelle 2025 yltävän strategian toteutusvuosi. HSL:n organisaatio uudistettiin toteutusta tukevaksi huhtikuun alusta. HSL:n tavoitteena on, että joukkoliikenteen käyttäjämäärät ovat ennätystasolla vuonna 2025. Lisäksi kuntayhtymä tavoittelee kustannustehokasta joukkoliikennettä, kestävää taloutta ja vahvaa siirtymää kohti joukkoliikenteen päästöttömyyttä.

Ympäristötekijöiden osalta toimintakertomuksessa todetaan mm., että MAL 2023 -suunnitelmaluonnos on laadittu ja se on parhaillaan poliittisessa keskustelussa. Suunnitelmaluonnoksessa on iso painoarvo kestävästä liikkumisesta edistämällä. Varsinaisten joukkoliikennejärjestelmän kehittämistoimenpiteiden lisäksi maankäyttöä keskittämällä ja tiivistämällä (erityisesti joukkoliikennevyöhykkeille) parannetaan joukkoliikenteen edellytyksiä. Lisäksi HSL:n tavoitteena on, että liikenteessä operoi jo 400 sähköbussia vuonna 2025. Sähköbussia on saatu kilpailutuksissa liikenteeseen tavoitteitakin nopeammin ja näyttää, että HSL:n tavoite on täyttyvässä jo lähivuosina. HSL käytti vuonna 2022 yhteensä 1,4 milj. euroa liikennöitsijöille maksettaviin ympäristöbonuksiin.

Tehtyjen riskiarviointien perusteella kuntayhtymän merkittävimmät raportoidut riskit liittyvät matkustajamäärien palautumiseen, rahoitustilanteen heikkenemiseen ja kuntien mahdollisuuksiin panostaa joukkoliikenteeseen, tulevien suurten joukkoliikenneinfrahankkeiden kustannusvaikutukseen kuntayhtymän taloudessa, kuljettajapulan realisoitumiseen, tietojärjestelmien häiriöttömään toimintaan ja lipputilihankkeen etenemiseen. Erityisesti rahoitustilanteen nopea heikkeneminen koronatilanteesta ja hidas palautuminen ja kasvavat kustannukset, ovat riski, jonka seurauksena HSL:lle laadittiin mm. tuottavuusohjelma, jossa tuottavuuteen vaikuttavia tekijöitä tarkasteltiin kriittisesti ja tunnistettiin toimenpiteitä, joilla tuottavuutta voidaan parantaa.

Hyväksyessään 30.11.2021 § 15 toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2022-2024 Yhtymäkokous päätti, että vuonna 2022 HSL ei maksa jäsenkunnille korkoa kuntakohtaisesta ylijäämästä tai laskuta korkoa alijäämästä, eikä HSL maksa korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta. Perussopimuksen 14 §:n mukaan yhtymäkokouksen tehtäviin kuuluvat kevytyhtymäkokouksessa peruspääoman koron määrästä ja maksamisesta päättäminen. Yhtymäkokoukselle esitetään, että HSL ei maksa korkoa kuntakohtaisesta peruspääomaosuudesta.

Hallintosäännön 8 luvun 4 §:n mukaan konsernijaosto päättää mm. edustajien nimeämisestä ja menettelyohjeiden antamisesta kuntayhtymien, yhteisöjen ja muiden oikeushenkilöiden yhtiökokouksiin ja muihin kokouksiin, toimituksiin ja tilaisuuksiin, joissa kaupungin etua on valvottava, ellei toisin ole määrätty.

Konsernijaosto 16.5.2023

Kaupunginjohtaja vs.:n esitys:

Päätetään

- a) valtuuttaa konsernilakimies Otto Lehto, varalla toinen henkilöstö- ja konsernipalveluiden palvelualueen lakimies edustamaan Vantaan kaupunkia Helsingin seudun liikenne - kuntayhtymän yhtymäkokouksessa 23.5.2023;
- b) kannattaa esityslistan mukaisia hallituksen esityksiä yhtymäkokoukselle; ja
- c) todeta, ettei kokoukseen ole muutoin tarpeen antaa menettelyohjetta.

Tarkastetaan ja hyväksytään pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Päätös

Hyväksyttiin esitys.

Tarkastetaan ja hyväksyttiin pöytäkirja tämän pykälän osalta heti kokouksessa.

Täytäntöönpano: Konserniohjaus ja -valvonta

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Konserniohjauksen päällikkö Riikka Kiljander-Kiiskinen, (etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi)